

Decalogul inspecțiilor fiscale: Ne așteptam la o presiune penală mai mare în 2024

Dan Dascălu

Partener, Coordonatorul Practicii
de Litigii Fiscale
D&B David și Baias

D&B
DAVID ȘI BAIAS
A commercial law firm of the C

Mihail Boian

Partener
D&B David și Baias

Iuliana Goșnea

Avocat Senior
D&B David și Baias

Amenzile contravenționale și instrumentele penale pentru recuperarea creanțelor fiscale vor fi tot mai folosite de ANAF în colectarea de bani la buget, în contextul creșterii poverii fiscale. Dacă vorbim de legislația intrată în vigoare deja, Directiva (UE) 2017/1.371 a fost transpusă, în mai 2023, în Legea evaziunii într-o manieră generică, prin copierea textului din directiva, urmat de instituirea pedepsei cu închisoarea de la 7-15 ani, fără o adaptare corespunzătoare a acestuia prin prisma intenției legiuitorului european sau a specificului legislației evaziunii. Acest text este unul deficitar și poate ridica dificultăți în interpretare și în aplicarea lui în practica de către organele penale, având în vedere în primul rând faptul că el sancționează, în esență, o acțiune sau inacțiune comisă într-o schemă frauduloasă de tip transfrontalier, fără însă ca legiuitorul român să facă referire în vreun fel la intenția calificată prin scop, respectiv sustragerea de la plata obligațiilor fiscale.

Se ajunge astfel ca, pe calea acestei reglementări, să se sancționeze și erori comise de către contribuabil, precum simple erori în completarea unor declarații. O altă problemă pe care am văzut-o și o altă inadvertență din această lege este sancționarea tentativei pentru divulgarea de informații în privința TVA.

În cadrul disputelor pe care le putem avea cu autoritățile fiscale și penale pe marginea acestui subiect, există mai multe remedii, două dintre acestea, foarte eficiente de altfel, ar fi, pe de o parte, posibilitatea companiilor de a se adresa Curții Constituționale a României prin sesizarea de neconformitate pe care o pot formula, iar pe de altă parte, prin intermediul întrebărilor preliminare pe care le putem adresa Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Un alt proiect de lege adoptat în 2023 de către Parlamentul României - 805/2023 și în privința căruia, din păcate, Curtea Constituțională a respins obiecția de neconstituționalitate este proiectul de lege care vizează măsuri în materie penală. Acesta este transmis către Președinție, spre promulgare, deci s-ar putea să intre în următoarea perioadă în vigoare. Este un proiect de lege extrem de periculos pentru mediul de afaceri și a fost contestat în repetate rânduri. Una dintre cele mai importante incriminări o reprezintă fapta de reținere la sursă, în condițiile în care reținerea la sursă vizează o problemă de natură fiscală și care, din punctul nostru de vedere, ar trebui să rămână în competența organelor fiscale și a instanțelor civile, de contencios administrativ și fiscal, iar nu să treacă în partea din partea organelor penale și a instanțelor penale.

Neclaritatea legislației fiscale, de cele mai multe ori, naște dispute fiscale între contribuabili și autoritățile fiscale, inclusiv în ceea ce privește determinarea existenței sau nu a obligației de a reține la sursă o obligație fiscală. Din acest punct de vedere, ea ar trebui să rămână în această zonă civilă și să nu migreze spre zona penală.

Proiectul de lege abunda în fapte incriminate într-o manieră neclară și improprie. Se copiaza, practic, aceeași dispoziție incriminatorie defectuoasă din materia TVA, care devine aplicabilă și pentru tranzacțiile naționale, astfel că simpla eroare în completarea decontului ar putea fi cercetată penal, în contra specificului faptelor de evaziune

fiscala care sunt de intenția de a se sustrage de la plata de obligații fiscale;

Se încalca flagrant principiului specializării autorităților publice și al separației puterilor în stat, întrucât organele penale soluționează disputele fiscale (problematica nereșinerii, comiterea de erori în declarații de TVA) și, totodata, organele fiscale soluționează aspectele penale: vor putea decide să nu mai depună sesizări penale dacă contribuabilii achită ”prejudiciul” stabilit, deci care vor putea, iată, acționa ca veritabile organe judiciare.

Întreaga discuție despre principalele direcții de acțiune ale ANAF în creșterea colectării și proiectele de lege pentru combaterea evaziunii [*poate fi urmărită aici*](#).